

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BELKA ANKARA KATI ATIKLARI AYIKLAMA ENERJİ DEĞERLENDİRME BİLGİSAYAR İNŞAAT NAKLİYAT VE TAAHHÜT YEMEK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	9

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 3: Doğrudan Temin Sınırın Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler.....	16

KISALTMALAR

ASKİ	: Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi
BOBİ FRS	: Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı
KVKK	: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartlar

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Mülkiyet Devri Gerçekleştirilen Taşınmaz İçin Verilen Teminatın İade Alınmaması ve Şirkete Mülkiyet Devri Karşılığında Yapılan Ödemelerde Gecikilen Süre İçin Gecikme Faizi Uygulanmaması
2. Şirket Menfaatleri Gözetilmeksizin Kurulu Sözleşmenin Feshedilerek Aynı Yüklenici İle Konusu Aynı Yeni Sözleşmenin İmzalanması
3. Teknik Şartnamede Öngörülen Yükümlülükler Yerine Getirilmediği Halde Yükleniciye Ceza Kesilmemesi
4. Açık İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Yöntemiyle Kısımlara Bölünerek Yapılması
5. İş Sağlığı Güvenliği Hizmet Alım İşinin Mevzuatta Öngörülen Koşullar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü İle İhale Edilmesi
6. Şirketin Ankara Büyükşehir Belediyesi Tarafından Başlatılan Projeler İçin Harcamalarda Bulunması
7. Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Yüksek Tutarda Gecikme Zammı ve İdari Para Cezası Ödenmesi
8. Vadesinde Tahsil Edilmeyen Alacaklar İçin Yılsonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belka Ankara Katı Atıkları Ayıklama Enerji Değerlendirme Bilgisayar İnşaat Nakliyat ve Taahhüt Yemek Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (BELKA A.Ş.), Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından, Mülga 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 19'ncu maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1988 yılında kurulmuş olup 30 Kasım 1988 tarih ve 2156 sayılı ticaret siciline tescil edilmiştir. Şirketin 16.12.1996 tarihinde ASKİ Genel Müdürlüğüne devri gerçekleştirilmiştir.

BELKA A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup başta personel temin hizmetleri olmak üzere, elektrik enerjisi üretim tesisleri kurulması, işletmeye alınması, kiralanması, elektrik enerjisi üretimi, üretilen elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin müşterilere satışı, her türlü atıkların toplanması, arıtılması, ayıklanması, değerlendirilmesi, her türlü alt-üst yapı işlerinin yapılması, enerji, çevre, sağlık, eğitim, medya, bilişim-network, gıda, turizm, tarım ve organizasyon hizmetlerinin yapılması ve ulaşım (kara, hava, demir yolu) hizmetleri yapılması bu amaca bağlı olarak tesislerin kurulması, işletilmesi, kiralanması, devir alınması işi ile iştigal etmektedir.

BELKA A.Ş. kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile

yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirket yönetim kurulu, tüzel kişi ortaklığını temsilen 9 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 18.03.2021 tarihli Genel Kurul Kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdür, 1 Genel Müdür Yardımcısı, 1 Koordinatör, 1 Enerji Proje Koordinatörü, 3 Kontrolör ve 8 Müdürlükten oluşmaktadır. 31.12.2021 tarihi itibarıyla Şirket merkezinde çalışan personel sayısı 166 kişi, Şirkete ait ihaleli işler kapsamında sahada çalışan personel sayısı ise 8151'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

BELKA A.Ş. ana ortağı Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü olan bir Belediye İktisadi Teşekkülüdür. 24.01.2020 tarihinde 200.000.000 TL sermaye artırımını ile Şirket'in toplam sermayesi 470.500.000,00 TL olup sermayesinin 340.507.500 TL'si ödenmiştir. ASKİ Genel Müdürlüğü, şirketin %99,995 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2020 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı	Sermaye Oranı (%)
ASKİ GENELMÜDÜRLÜĞÜ	470.476.475,00	99,9950
BEL-PA A.Ş.	4.705,00	0,0010
BEL-PLAS A.Ş.	2.352,50	0,0005
BELKO LTD.ŞTİ..	16.467,50	0,0035
TOPLAM	470.500.000,00	100

BELKA A.Ş'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı	Sermaye Oranı (%)
ANKARA İNOVATİF TEKNOLOJİ VE BİLİM A.Ş.	10.000.000,00	100
BEL-PA A.Ş.	150,00	0,0167
BEL-PLAS A.Ş.	8.122,50	0,000851

Şirketin amacı, 696 sayılı KHK kapsamında personel, araç ve iş makinesi temininin sağlanması, kompost tesisinin kurulması, elektrik üretim tesislerinin yapılması ve teknolojik faaliyetlerde bulunmaktır. Bu nedenle Şirketin ana gelirleri, personel, binek araç ve iş makinesi tedarikine yönelik işlerinden sağlanmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2020 Yılı Aktif Toplamı 4.613.700 TL veya Net Satışlar Toplamı 9.227.100 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2021 yılında maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar

Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde;

şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yıllık faaliyet raporu, Şirketin ilgili yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kar veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

BELKA A.Ş. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu esasları çerçevesinde kurulmuş olup faaliyetlerini de bu esaslar çerçevesinde yürütmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "*Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak,*

kararlarını uygulatmak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir.” hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanun’un 378’inci maddesinde ise; “(1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.” denilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu’nun 366’ncı ve 378’inci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol sisteminin kurulması zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanun’un 378’inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur. Burada mezkur Kanun’la getirilen yenilik, bağımsız denetçilerin gerekli görüp yönetim kuruluna bildirmesi halinde diğer anonim şirketlerde de iç kontrol sisteminin kurulmasının zorunlu tutulmasıdır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

Şirketin İç Kontrol Müdürlüğü 08.08.2019 tarih ve 2019/13 nolu Yönetim Kurulu Kararı ile kurulmuştur. İç Kontrol Müdürlüğünde 3 adet kontrolör çalışmaktadır. İç Kontrol Müdürlüğünün görevleri;

- Genel Müdür adına Şirket iş, işlem ve faaliyetlerine ilişkin tüm süreçlerin, yükümlülüklerin mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla ön ve sonuç kontrol ile denetimini yapmak,
- Şirket faaliyetleriyle ilgili olarak mevzuat takibini yapmak ve araştırmalarda bulunarak üst makamlara bilgi vermek,
- Şirketin kontrole esas uygulamalarını standart hale getirmeye ve kurumsal işleyişini iyileştirmeye yönelik önerilerde bulunmak, olarak belirlenmiştir.

İş akış süreçleri açık bir şekilde belirlenmemiş, kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Yetki devirleri ve sınırları iç yönergelerle belirtilmiştir.

İhale işlemleri, muhasebe tediye/mahsup evrakları, maaş tahakkukları, araç ve iş makinalarının yedek parça alımları ile servis bakım onarım işlemleri iç kontrolörleri tarafından ayrıca incelenmektedir.

Şirkette kadro çalışmaları yapılarak, kurumsal kimlik kazanılması açısından birim yönetmelikleri, ücret yönetim sistemi yönetmeliği, performans yönetmeliği, disiplin yönetmeliği, harcırah ve avans yönetmeliği, kılık kıyafet yönetmeliği ve bütçe yönetmeliği çıkarılmıştır.

Şirkette Bağımsız denetim yapılmakta ve Yeminli Mali Müşavir Raporu düzenlenmektedir.

Bilişim Sistemleri uygulamaları, İdari İşler Müdürlüğü biriminde 2 adet bilgi işlem personeli tarafından gerçekleştirilmektedir. Şirketin bilişim alt yapısında; 6'i sanal, 3'si fiziksel olmak üzere toplam 9 adet sunucu bulunmaktadır. Bilişim sisteminin donanımları 1 adet Ağ Yönetim cihazı (BerqNET), 1 Adet Ağ Loglama Cihazı (BerqNET), 1 adet 10 KVA ve 1 adet 6 KVA Kesintisiz Güç Kaynağı, 4 Adet Yedekleme/Depolama cihazı, 1 adet 48'lik 1 adet 24'lük Pnetworks marka PoE destekli switchler bulunmaktadır. Sistem odası ile Müdürlükler arasında internet erişimi için 2 adet Allied Telesyn marka 52 Port PoE destekli switchler bulunmaktadır. Yedekleme/Depolama cihazı diskleri RAID sistemi ile çalışmaktadır. 9'i sanal, 3'si fiziksel Sunucuların; Storage Craft Programı ile yedekleme/depolama 4NDrive ile Bulut'a yedekleme işlemi yapılmaktadır.

2020 yılı içerisinde KVKK kapsamında bilgi işlem alanında penetrasyon testleri ve diğer güvenlik hizmetleri işlemlerine başlanılmış bulunmakta olup ISO 27001 çalışmaları devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Belka Ankara Katı Atıkları Ayıklama Enerji Değerlendirme Bilgisayar İnşaat Nakliyat ve Taahhüt Yemek Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali

rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Mülkiyet Devri Gerçekleştirilen Taşınmaz İçin Verilen Teminatın İade Alınmaması ve Şirkete Mülkiyet Devri Karşılığında Yapılan Ödemelerde Gecikilen Süre İçin Gecikme Faizi Uygulanmaması

A) Teminatın Geri Alınmaması

Şirket tarafından 2015 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden hisseli bir adet taşınmaz alındığı ve bu taşınmaza ilişkin ileride kesinleşecek proje ortak gideri içinde 3.300.000 TL tutarında teminat mektubu verildiği görülmektedir. Şirket sonrasında taşınmaz hisse devri sözleşmesi ile alınan taşınmazda bulunan hissesini bir yapı kooperatifine devretmesine, taşınmazla herhangi bir hukuki bağının kalmamasına rağmen taşınmaz için verilen teminatın geri alınmadığı tespit edilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan Ankara İli Çankaya İlçesi Dikmen Mahallesinde bulunan 292555/3, 29266/1, 29267/1, 29356/2, 29272/1, 29275/3, 29274/2, 29410/1 nolu parseller üzerindeki 8 adet imarlı arsanın satış ihalesine ortak girişim olarak katılım sağlanmış, 29356/2 nolu parsel 103.512.500,50 TL teklif fiyatı ile ortak girişimin uhdesinde kalmıştır. Sözleşme imzalanmadan önce Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin diğer bir şirketi olan PORTAŞ A.Ş., ortak girişim içindeki payının %21,3573'ini BELKA A.Ş.'ye devretmiştir, böylelikle BELKA A.Ş.'nin hissesi toplamda (%38+%21,3573) %60,3573'e ulaşmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne hisse oranına karşılık gelen 62.477.375,92 TL

tutarında ihale bedeli ödendikten sonra Şirket 26366/2 parseldeki %60,3573 oranındaki hissesini tapu devri yapılmadan önce ortak girişim hisse devri sözleşmesi ile bir konut yapı kooperatifine devretmiştir.

Hisse devri yapılan kooperatif ile Şirket arasında yapılan 07.12.2016 tarihli taahhütnamenin 6'ncı maddesine göre;

“...Konut Yapı Kooperatifi, taşınmazın tapusunun kendi adına tescil edilmesinden itibaren 3 ay içerisinde ihale şartnamesinde geçen proje ortak gider bedeli karşılığı olarak BELKA A.Ş. tarafından verilmiş olan teminat mektubunu, kendi teminat mektubu ile değiştireceğini gayrikabili rücu taahhüt etmiştir.” denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73'üncü maddesi çerçevesinde, kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yapılacak alt yapı ve rekreasyon harcamalarının proje ortak gideri sayılacağı, gayrimenkul sahiplerinin sahip oldukları inşaatın toplam metrekaresi oranında proje ortak giderine katılmak zorunda oldukları belirtilmiştir. Şirketin devirle birlikte taşınmaz üzerinde herhangi bir mülkiyet hakkı kalmadığı ve kooperatifle yapılan taahhütname gereğince teminatın ilgili kooperatif tarafından yenilenmesi gerektiğinden, verilen teminatın Şirket tarafından geri alınması gerekmektedir.

B)Gecikme Faizi Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirket, ortak girişim hisse devri sözleşmesi ile 26356/2 nolu parseldeki %60,3573 oranındaki hissesini ihale bedeli olarak ödenen tutar karşılığında bir kooperatife devretmiş, buna karşılık taahhütnameyle kooperatif tarafından Şirkete yapılacak ödemeler için bir ödeme planı oluşturulmuştur. Şirkete yapılan ödemelerin taahhütnamede belirlenen ödeme planına uygun gerçekleşmemesine rağmen, gecikilen süreler için "120 Alıcılar" hesabına gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

05.10.2015 tarih ve 49 karar nolu BELKA Yönetim Kurulu Kararında;

“İhale konusu konsorsiyum içinden veya dışından herhangi bir özel veya tüzel kişilere ihale bedelinden aşağı olmamak şartı ile sözleşme devri yapılmasına, bu işlemleri gerçekleştirmek için her türlü masrafların yapılması ve sürecin yürütülmesi için Genel Müdürlüğe yetki verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.” denilmektedir. Yönetim Kurulu Kararındaki yetkiye istinaden Şirketin hissesi bir konut yapı kooperatifine alınan bir taahhütname karşılığında devredilmiştir.

Kooperatif tarafından verilen 07.12.2016 tarihli taahhütnamenin 2'nci maddesinde;

“... Konut Yapı Kooperatifi, anılan taşınmazın tapu devrinin adına tescil edilmesinden itibaren 30.gün sonunda 20.000.000 TL, 60 gün sonunda 15.000.000 TL, 90 gün sonunda 15.000.000 TL, 120 gün sonunda 9.000.000 TL ve bakiye kalan 3.477.375.92 TL'lik kısmını da en geç 145. gün sonunda ödemeyi, vadesinde ödeme yapamaması halinde taraflarca belirlenecek vade farkını ayrıca ödemeyi gayri kabili rücu beyan kabul ve taahhüt etmiştir.” denilmiştir.

Kooperatif tarafından yapılan ödemeler incelendiğinde belirlenen ödeme tarihlerinde taahhüt edilen tutarların ödemesinin gerçekleştirilemediği görülmektedir. Ödemelerde yaşanan gecikmelere istinaden, sadece anapara tahsilatının yapıldığı gecikme faizi tahakkuk ve tahsilatlarının gerçekleştirilmediği görülmektedir.

Şirket yetkilileri, bulgu konusu hususlarla ilgili kooperatifle yazışma ve görüşmelerin yapılacağını, sonuç alınamaması halinde hukuki yollara başvurulacağını belirtmektedir.

BULGU 2: Şirket Menfaatleri Gözetilmeksizin Kurulu Sözleşmenin Feshedilerek Aynı Yüklenici İle Konusu Aynı Yeni Sözleşmenin İmzalanması

Şirket'in yüklenici firma ile imzaladığı “kamyon, minibüs ve otobüs gibi araçlarının makas, damper ve asfalt ekipmanlarının tamiri, bakımları ve onarımlarının yapılması ile bu hizmetlerin yapılmasında ihtiyaç duyulacak yedek parça, sarf malzeme ve işçilik hizmetlerinin satın alınması işine” ilişkin sözleşme, yüklenicinin mali acz içinde bulunduğu gerekçe gösterilerek feshedilmiş fakat yapılan fesih anlaşmasının üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra aynı firma ile yeni bir sözleşmenin imzalandığı tespit edilmiştir.

Şirket, yükleniciyle 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında 29.12.2020 tarihinde kamyon, minibüs ve otobüs gibi araçlarının belirli bakım, onarım ve tamirine yönelik sözleşme imzalamıştır. Sözleşmenin 10'uncu maddesiyle işe başlama tarihi 01.01.2021, iş bitim tarihi ise 31.12. 2021 olarak belirlenmiştir. Sözleşmenin “Ödeme Yeri ve Şartları” başlıklı 12'nci maddesinde, bakım, tamir ve onarımlarda kullanılacak sarf malzeme, yedek parça ile işçilik hizmetlerinin, firmanın teklifinde sunmuş olduğu birim fiyatlar üzerinden yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Sözleşme süresi içinde yüklenici firma dilekçeyle Şirkete başvurarak sözleşmenin feshini talep etmiştir. İlgili dilekçede;

“2020 yılı mart ayında dünya genelinde yayılan Covid-19 corana virüs salgını nedeniyle dünya piyasalarında ve Türkiye’de ham madde üretiminde, imalatında, mal ve hizmetlerin temininde ve ham maddelerin döviz bazında fahiş oran artışlarından dolayı yapılan sözleşmenin 2020 yılında TL bazında verilen fiyatlarıyla günümüzde iş yapamayacak duruma gelinmiştir.

Sözleşmenin 25.1 maddesinde yüklenicinin sözleşmeyi feshetmesi “Sözleşme yapıldıktan sonra mücbir sebep halleri dışında, yüklenicinin mali acz içinde bulunması nedeniyle taahhüdünü yerine getiremeyeceğini gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak İdareye bildirmesi halinde ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir” denilmektedir.

Yüklenicinin dilekçesinde belirttiği hususların Şirket yetkilileri tarafından uygun bulunması üzerine, sözleşmenin 25.1. maddesinde belirtilen yüklenicinin mali acz içinde bulunması gerekçe gösterilerek 10.09.2021 tarihli Genel Müdürlük yazısıyla sözleşme fesh edilmiştir. Sözleşmenin feshedilmesinden sonra aynı yüklenici ile 21.09.2021 tarihinde yeni bir sözleşme imzalanmış, bakım, tamir ve onarımlarda kullanılacak sarf malzeme, yedek parça ile işçilik hizmetleri için de sözleşme eki yeni birim fiyatlar belirlenmiştir.

Şirket yetkilileri, uzun yıllardır hizmet alım sözleşmeleri yapmakla birlikte ülkemizde yıllardır karşılaşmadığımız olağanüstü koşulların ortaya çıkması nedeniyle sözleşme feshine gidildiğini, sözleşmenin feshinden sonra, Ankara ili sınırları içinde teklif verecek az sayıda firmanın olması, TL bazlı fiyatlara dayanan ve bir yıl süreli sözleşmeye diğer firmaların teklif vermekten kaçınması nedeniyle çok az sayıda firmadan teklif alınabildiği, bu yüzden en uygun teklifi sunan aynı firma ile yeniden sözleşme imzalandığını ifade etmektedir. Ayrıca, enflasyonist ortamın devamı durumunda, yenilecek sözleşmelerin daha kısa süreli dönemler için yapılacağı ve fesih durumunda yükleniciye müeyyideler uygulanacağı belirtilmektedir.

Sözleşme feshinin gerekçesinde belirtilen hususlar, taraflarının ticari hayat içinde alması gereken olağan risklerdir. Yüklenicilerin teklif vermeden önce basiretli bir tüccar olarak piyasa koşullarını dikkate alması ve bu koşullar çerçevesinde teklifini sunması, sözleşme imzaladıktan sonra da yükümlülüklerini yerine getirmesi beklenmelidir. Şirket yetkililerinin belirttiği üzere, birçok firmanın bir yıl süreli sözleşmelere fiyat teklifi sunmaktan imtina ettiği koşullarda, yüklenicinin yaşanan enflasyonist sürecin risklerini göz önüne alıp, bu hal ve

koşullar dahilinde fiyat teklifini oluşturduğunun kabul edilmesi gerekir. Kaldı ki, sözleşme fesh edildikten sonra aynı yüklenici ile imzalanan sözleşmenin süresi de bir yıldır. Bu durum, yüklenicinin fiyat teklifini yaparken piyasa koşullarını bilerek hareket ettiğini ve yaşanabilecek fiyat artış riskini de göz önüne aldığını göstermektedir. Sonuç olarak, piyasa koşullarında yaşanabilecek her dalgalanma sonrasında, sözleşmelerin feshedilerek yüksek fiyatlardan yeni sözleşmelerin imzalanması Şirket menfaatleriyle örtüşmemektedir.

BULGU 3: Teknik Şartnamede Öngörülen Yükümlülükler Yerine Getirilmediği Halde Yükleniciye Ceza Kesilmemesi

Şirket tarafından ihale edilen 470 Adet Araç Kiralama Hizmet Alım İşinde, yüklenici teknik şartnamede öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmediği halde ceza kesilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin mezkur Kanun'un kapsamı dahilinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Şirket tarafından 06.10.2020 tarihinde 45.989.270,00 TL bedelle ihale edilen 470 Adet Araç Kiralama Hizmet Alım İşinin teknik şartnamesinin "Genel Hususlar" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"6.9. Yüklenici tarafından idareye teslim edilecek araçların hepsinde araç filo takip sistemi (GPS) hazır, montajı yapılmış çalışır vaziyette olacaktır. Takılan takip sistemi Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı araç filo takip sistemi (GPS) ile alt yapıları uyumlu olmalıdır.

...

Kurulumu yapılan sistemde oluşabilecek tüm aksaklıkları yüklenici giderecektir ve taşıt takip sistemi ile ilgili giderler yükleniciye ait olacaktır. İşin başlangıcından itibaren 30 (otuz) takvim günü içerisinde araçlara taşıt takip cihazları takılmadığı takdirde, takılmayan her araç için günlük 150 TL ceza uygulanarak hakedişinden kesilir" denilmiştir.

Teknik şartnamenin "İşe Başlama, İşin Süresi, Teslimat Yeri ve Şekli" başlıklı 4'üncü maddesinde, işe başlama tarihi 01.11.2020, işin bitiş tarihi 31.10.2021 olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemelerde, ihale kapsamında temin edilen araçlardaki araç takip sistemi cihazlarının teknik şartname gereği yükleniciye ait olması gerekirken BELKA Şirketine ait

olduğu ve hâlihazırda araçlarda takılı bulunan araç takip sistemi cihazlarının yüklenicinin talep dilekçesi üzerine 17.02.2021 tarihinde yükleniciye satıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen teknik şartname hükümleri gereğince araç takip sistemi cihazlarının araçlara takılması gereken son tarihten, cihazların yükleniciye satışının gerçekleştirildiği tarihe kadar olan dönem için araç başı günlük 150 TL ceza kesilmesi gerekirken herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

Şirket yetkilileri, sözleşmenin imzalanmasını müteakip yüklenici firma tarafından araç takip sistemi cihazlarının temini hazırlıklarına başladığını ve 01.11.2021 tarihi itibarıyla montajların gerçekleştirileceğini bildirdiklerini ifade etmektedir. Fakat, sözleşmeye konu araçların mücavir alan sınırları içerisinde dağınık olması, halihazırdaki araçlarda takip sistemi cihazlarının bulunması ve yüklenici tarafından yeni cihaz alınmasının Şirket envanterindeki cihazları atıl durumda bırakacağı hususları dikkate alınarak, Şirket envanterinde bulunan araç takip cihazlarının yükleniciye satılmasına karar verildiği, dağınık halde bulunan araçların üzerindeki cihazlarının ID numaralarının tespitinin zaman alması ve Covid salgının etkisiyle sürecin uzadığı belirtilmektedir.

Araç kiralama hizmet alım işinin teknik şartnamesinde, yüklenicinin teslim edeceği araçların hepsine, araç filo takip sistemi(GPS) montajının yapılarak, çalışır şekilde idareye teslim edilmesi gerektiği, işin başlangıcından itibaren 30 takvim günü içerisinde araçlara takip cihazının takılmadığı durumlarda, takılmayan her araç için günlük 150 TL ceza uygulanacağı belirtilmektedir. İlgili hükümlerden, işe başlama tarihinden itibaren yükleniciye bir aylık süre verildiği, bu süre içerisinde araçlara takip sistemi cihazlarının montajlarının yapılarak, kullanıma hazır hale getirilmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede, hâlihazırda araçlarda takılı bulunan 340 adet araç takip sistemi cihazının yüklenicinin talep dilekçesi üzerine 17.02.2021 tarihinde yükleniciye satıldığı bu şekilde yüklenicin şartnamede belirtilen hususları karşıladığı anlaşılmaktadır. Yüklenicinin 01.11.2021 tarihinde işe başladığı, cihazlarının montajının tamamlanması için tanınan 30 günlük sürenin 01.12.2021 tarihinde sona erdiği düşünüldüğünde, bundan sonraki süreçte şartnamede belirtilen hususları karşılamayan yükleniciye araç başına günlük 150 ceza tutarının uygulanması gerekmektedir.

Yüklenicinin teklif bedeline dâhil olan araç takip sistemi cihazları yerine idarenin cihazlarının kullanılması yüklenicinin katlanması gereken bir maliyetin idare tarafından

üstlenilmesi anlamına gelmektedir. Bununla birlikte cihazların arızalanması, bakımı gibi hususlarda idarenin ekstra maliyetlerle karşılaşması da olasıdır.

Sonuç olarak, şirket menfaatlerinin gözetilmesi gerekmekte ve cihazların yüklenici tarafından temin edilmediği dönem için teknik şartnamede belirtilen işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Açık İhale ile Yapılması Gereken İşlerin Doğrudan Temin Yöntemiyle Kısımlara Bölünerek Yapılması

Şirket tarafından yapılan bazı mal ve hizmet alımlarının tek seferde ihale yoluyla temin edilmeyip, doğrudan temin yöntemiyle kısımlara bölünmek suretiyle gerçekleştirildiği görülmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Ayrıca, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerin kısımlara bölünemeyeceği, Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel alınması gerektiği belirtilmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılacak alımlar için parasal sınırlar öngörülmüştür. 26.01.2021 tarih ve 31376 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Tebliği'ne (Tebliğ No: 2021/1) göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit, büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için 121.405,00 TL'dir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 Sayılı Kanun'un 22'nci Maddesinin (D) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini" başlıklı 22.5'inci maddesinin 22.5.1.1 nolu bendinde;

"Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılabacağına tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir." denilmektedir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağına Kamu İhale Genel Tebliği'nde dikkat çekilmiştir.

Şirket yetkilileri tarafından doğrudan temin yöntemi kullanılarak yapılan bazı mal ve hizmet alımlarının, 121.405,00 TL olarak belirlenen parasal sınırın altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek gerçekleştirildiği görülmektedir. Aşağıdaki tabloda mal ve hizmet alımlarının detayları yer almaktadır.

Tablo 3: Doğrudan Temin Sınırın Altında Kalmak Amacıyla Kısımlara Bölünerek Yapılan İşler

Sıra No	İşin Konusu	Alım Tarihi	İşin Bedeli (TL) (KDV Hariç)	İşin Niteliği	İlgili Müdürlük
1	Man Araçlarında Kullanılmak Üzere Şantiye Tipi Lastik Alımı	31.03.2021	117.720,00	Mal Alımı	Araç Makine Müdürlüğü
2	Ford Araçlarında Kullanılmak Üzere Şantiye Tipi Lastik Alımı	31.03.2021	117.450,00	Mal Alımı	Araç Makine Müdürlüğü
3	2 Adet Ofis Yazıcısı Alım İşİ	29.09.2021	110.000,00	Mal Alımı	Hakediş ve Satın Alma Müdürlüğü
4	2 Adet Ofis Yazıcısı Alım İşİ	8.11.2021	110.000,00	Mal Alımı	İdari ve Mali İşler Müdürlüğü
5	Haziran Ayı Trafik Sigorta Poliçesi	4.06.2021	109.633,85	Hizmet Alımı	Araç Makine Müdürlüğü
6	Haziran Ayı Trafik Sigorta Poliçesi	11.06.2021	64.594,45	Hizmet Alımı	Araç Makine Müdürlüğü
7	Ağustos Ayı Trafik Sigorta Poliçesi	30.07.2021	116.115,20	Hizmet Alımı	Araç Makine Müdürlüğü
8	Ağustos Ayı Trafik Sigorta Poliçesi	30.07.2021	119.906,20	Hizmet Alımı	Araç Makine Müdürlüğü

Şirket yetkilileri, bundan sonraki işlemlerde bulguda belirtilen hususlara gerekli özen ve dikkatin gösterileceğini ifade etmekle birlikte, tabloda yer alan alımlara ilişkin aşağıda belirtilen açıklamaları yapmışlardır.

Şirket araçlarının muayene öncesi hazırlıklarının ivedi olarak tamamlanması amacıyla lastik alımının doğrudan temin usulüyle gerçekleştirildiği ifade edilmektedir. Araçların muayene zamanı önceden belirli olduğundan ihale için önceden planlama yapılarak alımların bu şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Personelin kullanımı için alınacak yazıcılardan tasarruf amaçlı olarak iki tane alındığı, yazıcıların performansından memnun kalınması ve personelin talebi üzerine sonrasında iki adet

yazıcı daha alındığı belirtilmektedir. Alınacak mal ve hizmetin miktarının önceden planlamasının yapıp, doğrudan temin limitinin üstündeki alımlarda ihale usulünün kullanılması gerekmektedir.

Son olarak, Şirket'in mülkiyetinde 747 adet araç ve iş makinası bulunduğu, bunların zorunlu trafik sigortalarının başlangıç ve bitiş tarihlerinin yıl içinde farklı aylara ve aybaşından başlayıp ay sonuna kadar farklı günlere denk gelmesi sebebiyle, gerekli fiyat araştırmalarının yapılarak sigortaların doğrudan temin ile satın alındığı belirtilmektedir. Aynı ay içinde yapılması gereken zorunlu trafik sigortalarının planlamasının yapılarak, ihale usulüyle alımın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İş Sağlığı Güvenliği Hizmet Alım İşinin Mevzuatta Öngörülen Koşullar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü İle İhale Edilmesi

Şirket tarafından yaklaşık maliyeti 1.272.219,00 TL olan 2021/36753 kayıt numaralı “İş Sağlığı Güvenliği Hizmetlerinin Ortak Sağlık Güvenlik Biriminden Alınması Hizmet Alım İşİ” ihalesinin, 26.01.2021 tarihinde davet yöntemi kullanılarak pazarlık usulü ile gerçekleştirildiği ve ihale sonucunda 1.198.195,00 TL bedel üzerinden Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan belediye şirketi ile sözleşme imzalandığı görülmüştür.

Yukarıda bahsi geçen ihaleye ilişkin 04.01.2021 tarih ve 2021/1 sayılı Yönetim Kurulu Kararında;

“İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri konusunda Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinden temin edilecek hizmet satın alım işinin, şirketin asli faaliyet alanında olması nedeniyle, 4734 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (g) bendi kapsamında yapılabilmesi hususunda Kamu İhale Kurumuna başvurusu yapılmış, başvuru Kamu İhale Kurulu tarafından 30.12.2020 tarih ve E.2020/19681 sayılı yazı ile sonuçlandırılmış olup, bahse konu hizmet alımı işinin 4734 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (g) bendi hükmü kapsamında istisna alımına konu olamayacağı belirtilmiştir. Mevcut İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin 31.01.2021 tarihinde bitecek olması sebebiyle kalan sürede konuya ilişkin Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminden temin edilecek İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri İşinin 4734 sayılı Kanunun 19. Maddesi gereğince açık ihale usulü yöntemiyle temin ve tesisi mümkün olamayacağından 4734 sayılı Kanunun 21. maddesi (b) bendi pazarlık usulü yöntemiyle temin ve tesisi uygun görülmekte; 3 ay süre ile İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinden Alım İşİ ihalesine çıkılması

hususları.....” denilerek Genel Müdürlüğe 21/b pazarlık usulü yöntemiyle 3 ay süreli iş sağlığı ve güvenliği hizmet alım yetkisi verilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un pazarlık usulünü düzenleyen 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne göre, “...*Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması...*” halinde pazarlık usulü ile ihale yapılabilecektir. Kanun’un 5’inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usulleri olup, pazarlık usulü istisna usulüdür.

4734 sayılı Kanun’un 21’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, “idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” halinin varlığı nedeniyle pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için, idarelerin planlama, programlama, organizasyon ve ihtiyaçların önceden tespit edilememesi gibi idarenin fonksiyonunu ve görevini gereğince ifa edememesinden kaynaklanan haller haricinde, ortaya çıkan olayın; ihale yapılmasını gerektiren durumdan önce idare tarafından “öngörülemez”, “olağan dışı” ve “idarenin iradesinden bağımsız” olmalıdır.

Şirket yetkilileri, Kamu İhale Kurumuna istisna başvurusu yapıldığını ancak istisna başvurusuna olumsuz cevap geldiğinden ve aradaki açık ihaleye çıkma süreleri yeterli olmadığından dolayı hizmetin aksamaması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün “İSG Katip Sisteminde Yasal Olarak Bulundurulması Gereken” iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimlerinin istihdamı için ivedilikle 21/b ihale usullerine göre alım yapıldığını belirtmektedir.

Konu bu bağlamda incelendiğinde, "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmet Alım İşinin" 4734 sayılı Kanun'un 3/g kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik Kamu İhale Kurumu'na yapılan başvurunun olumsuz sonuçlanabileceğinin Şirket tarafından dikkate alınması ve ihale sürecine ilişkin bir zamansal planlamanın yapılması gerekirdi. Başvuru sonucunun olumsuz çıkmasının, Kanun’da belirtilen “idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” hususunu karşılaması mümkün değildir.

Sonuç olarak, söz konusu gerekçelere dayalı olarak bu ihalenin, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile şartları açıklanan 21/b pazarlık usulü kullanılarak gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

BULGU 6: Şirketin Ankara Büyükşehir Belediyesi Tarafından Başlatılan Projeler İçin Harcamalarda Bulunması

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından barınma sorunu olan öğrencilerin bu ihtiyaçlarının karşılanması için başlatılan proje kapsamında, Şirket tarafından ranza ve yatak alımının gerçekleştirildiği ve alınan mobilyaların Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Sosyal İşler Daire Başkanlığına teslim edildiği görülmektedir.

30.09.2021 tarih ve 2021/25 sayılı BELKA AŞ Yönetim Kurulu toplantısı karar tutanağında;

“Kredi ve Yurtlar Kurumu bünyesinde yurtlara yerleşemeyen öğrencilerin; Belediyemiz Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı koordinatörlüğünde belirlenmiş/belirlenecek olan geçici barınma yerlerine ilişkin konaklama giderlerinin 2021-2022 eğitim-öğretim yılı için 10.000.000,00 TL’yi geçmeyecek şekilde Şirketimiz tarafından karşılanması için Genel Müdürlüğe yetki verilmesine karar verildi” denilmektedir.

İlgili Yönetim Kurulu Kararı üzerine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f maddesi pazarlık usulü kapsamında 2021/732875 İhale Kayıt Numarası ile 16.11.2021 tarihinde ihalesi yapılan 350 adet ranza ve 165 adet yatağın alım işi 395.925,00 TL bedelle sonuçlanmıştır. Yüklenici firma tarafından 08.12.2021 tarihinde teslimatı yapılan mobilyalar, aynı tarihli teslim tutanağı ile Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yaşlı Hizmetleri ve Şefkat Evleri Şube Müdürlüğü'ne hibe edilmiştir.

Yapılan işlem Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde incelendiğinde, BELKA AŞ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren bir anonim şirkettir. Türk Ticaret Kanunu’nun 16’ncı ve 18’inci maddesinde belirtildiği üzere belediye tarafından ticari şekilde işletilmek üzere kurulan kuruluşlar da tacirdir ve her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekmektedir. Kanun’un “Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı” başlıklı 626’ncı maddesinde de müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmesi gerektiği ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir. Her ne kadar, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 75’inci maddesinde belediyelerin mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabileceği belirtilmişse de, belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak hisselerinin çoğunluğuna sahip olduğu belediye şirketleri için böyle bir düzenleme öngörülmemiştir.

Şirket yetkilileri, Ankara Büyükşehir Belediyesi yurtlara yerleşemeyen öğrencilerin açıkta kalmaması için gerek özel yurtlara gerekse farklı yerlerdeki konaklama mekânlarına yatak ranza alarak sorunun çözümüne katkı sağlamak için proje başlattığı, Şirketin de sosyal belediyecilik anlamında sorunun en aza indirilmesi noktasında kampanyaya destek verdiğini ifade etmektedir.

Belediye şirketleri Türk Ticaret Kanunu'na tabi olarak faaliyetlerini gerçekleştiren ve kâr amacı güden kuruluşlardır. Söz konusu şirketleri belediye gibi değerlendirmek ve belediye tarafından yapılan veya yapılması gereken her türlü işi belediye şirketleri aracılığıyla yerine getirmek, Şirketin kuruluş amacıyla çelişmektedir. Bu nedenle Şirket menfaatine uygun olmayan her türlü eylemden kaçınılmalı, basiretli bir tacir gibi hareket edilerek Şirket'in yönetilmesine özen gösterilmelidir.

BULGU 7: Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Yüksek Tutarda Gecikme Zammı ve İdari Para Cezası Ödenmesi

Şirket tarafından 2021 mali yılı içinde çeşitli nedenlerle yüksek tutarda gecikme zammı ve idari para cezası ödendiği tespit edilmiştir.

Şirket 2021 mali yılında;

- Tahakkuk eden vergilerin vade tarihinden sonra ödenmesi,
- Yasal süresi içinde verilen vergi beyannameleri için düzeltme beyannameleri verilmesi,
- İşçilerin şirkete açtığı davalar sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na idari para cezaları ödenmesi gibi nedenlerle, toplamda 517.332,00 TL gecikme zammı ve idari para cezası ödemesi gerçekleştirmiştir.

Şirketler, kar amacı ile kurulmuş olan ticari yapılar olup tüzel kişiliğe sahiptirler. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereğince kurulan şirketler, Kanun'un 16'ncı maddesine göre tacir niteliğini haiz olup Kanun'un 18'inci maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince de ticarete ilişkin tüm faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek zorundadırlar. Dolayısıyla şirket menfaatlerinin korunması zorunluluğu bulunmaktadır.

İdari para cezasına sebebiyet verilmesi ve yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesi şirketin ilave mali yük altına girmesine neden olmaktadır. Şirketin benzer

işlemlere muhatap olmaması için gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir, bu kapsamdaki yönetsel ve mali kontrollerin oluşturulması ve etkinliğinin izlenmesi şirket yönetiminin görev ve sorumluluğundadır.

Şirket yetkilileri, mali yükümlülüklerinin mevzuata uygun olarak yerine getirilmesine azami dikkat ve özen gösterilmesi amacıyla insan kaynakları bünyesinde ayrı bir birim oluşturulduğunu, ayrıca alacakların zamanında tahsil edilerek vergi ödemelerinin vadesinde yapılabilmesi için Ankara Büyükşehir Belediyesi ve ilgili İdareleriyle gerekli görüşmelerin yapıldığını belirtmektedir.

BULGU 8: Vadesinde Tahsil Edilmeyen Alacaklar İçin Yılsonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin “120 Alıcılar” hesabında kayıtlı bulunan alacaklardan tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği, sadece asıl alacağın kayıtlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “Ticari İşlerde Faiz” başlıklı 8’inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’un 2’nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1’inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Mezkûr Kanun’un 2’nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1’inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise, bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan gecikme faiz tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 1 Seri No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde, işletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin "649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabında kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Karşılık hesap olarak da, asıl alacağın takip edildiği “120 Alıcılar” hesabının borçlandırılması gerekmektedir.

Tekdüzen muhasebe sistemi tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilmesi gerekmektedir. Sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının asıl alacak gibi nakit akışına bağlı olmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, temerrüde düşmüş alacaklar için sözleşme hükümleri temelinde gecikme faiz oranının belirlenmesi ve hesaplanan temerrüt faiz tutarlarının da tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak muhasebe kayıtlarına aktarılması gerekmektedir.

Şirket yetkilileri, Ankara Büyükşehir Belediyesi, ASKİ ve EGO Genel Müdürlüğüne geciken alacaklar için vade farkı faturası kesildiğini ancak ilgili kurumlarca kabul edilmeyerek taraflarına iade edildiğini, bundan sonraki uygulamalarda Şirkete yapılması gereken ödemelerde gecikme olması halinde bulguda belirtildiği üzere temerrüt faizinin hesaplanarak muhasebe kayıtlarına alınacağını ifade etmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>